

Geen snoepjes krijgen, maar voedselpakketten geven

JE LES MEER CHRISTELIJK MAKEN MET WHAT IF LEARNING

'Er zijn twintig snoepjes. Jij en drie klasgenootjes gaan ze verdelen.

Hoeveel snoepjes krijg jij?' Kun je zo'n rekensom christelijker maken? Hanna Markus, onderzoeker bij Driestar educatief: 'Ik ben heel enthousiast over *What If Learning*.

Deze benadering geeft concrete ideeën hoe je elke les kunt verbinden met het christelijk geloof, zowel voor de basisschool als het voortgezet onderwijs. En ja, dan kan zo'n rekensom dus meer christelijk.'

Markus maakte kennis met het *What If Learning*-concept in Engeland, toen ze voor haar promotieonderzoek een aantal maanden onderzoek deed aan het National Institute for Christian Education Research in Canterbury. De aanpak is ontwikkeld door leraren uit de Verenigde Staten, Australië en het Verenigd Koninkrijk. Bekende namen als Trevor Cooling en David Smith zijn nauw bij dit project betrokken. Ook in Nederland krijgt het voet aan de grond. Markus: 'Ik merk dat mijn collega's en leraren op de scholen ook blij zijn met dit perspectief. We verlangen ernaar dat ons geloof in heel ons leven en lesgeven zichtbaar wordt. Daar hebben we het wel vaak over met elkaar, maar soms is het lastig hoe dat er dan concreet uitziet in de praktijk van alledag. *What If Learning* geeft heel praktische inzichten waarmee je aan de slag kunt.' De snoepjessom is daar een voorbeeld van. Markus: 'In de wijze waarop je onderwijst en leerlingen leren, komen ook impliciete dingen mee. *What If Learning* helpt je om die

tegen het licht te houden met de vraag: past dit bij het christelijk geloof? Volgens de Bijbel is het belangrijk om te geven, maar de eerder genoemde rekensom is helemaal op "krijgen" gericht. Zo'n som kun je makkelijk wijzigen in bijvoorbeeld een vraag over het uitdelen van voedselpakketten: Er is een overstroming geweest en er zijn twintig voedselpakketten voor vijf gezinnen. Hoeveel voedselpakketten krijgt elk gezin?'

Gods wereld

Heeft Markus meer van zulke voorbeelden? 'Hoe je een taal leert, is ook relevant. Zijn alle oefenzinnetjes ik-gericht of vertel je bijvoorbeeld waar je vader, buurvrouw of vriendin van houdt? En kun je een ander welkom heten of een rondleiding door de school geven in een vreemde taal?' Ook in de woorden die je zelf als leraar onbewust gebruikt, laat je iets zien van hoe je tegen de wereld aankijkt, zegt Markus. 'Als je leerlingen ervan bewust wilt maken dat de wereld Gods wereld is, dan is het goed om in je lessen niet over "onze wereld" te spreken, maar consequent over "Gods wereld". En wellicht is het passender om een plaatje te gebruiken van de aarde gezien vanuit het heelal, om zo de omvang van heel Gods wereld te laten zien. Welke plaatjes je op je digibord tovert, doet er dus toe. Maar denk ook aan hoe je bijvoorbeeld in een biologiesprek over "het oor" of "jouw oor". Dat maakt verschil en kan verwondering stimuleren.'

Denkstappen

De basisgedachte van *What If Learning* is verwoord in drie denkstappen. Bij elk van die denkstappen worden op de website tientallen strategieën en voorbeelden genoemd. Markus: 'De ontwikkelaars zelf noemen het een *framework*.'

Ze legt uit: 'De eerste denkstap is *Seeing anew*, kijk opnieuw: kun je vanuit het christelijke geloof op een nieuwe manier tegen je les aankijken? Strategieën zijn bijvoorbeeld of je les kan bijdragen aan meer ontzag voor Gods wonderlijke schepping, of aan dieper besef van liefde en vergeving.

De tweede is *Choosing engagement*, kies betrokkenheid: hoe kun je de leerlingen zo goed mogelijk in je les betrekken, passend bij het leerdoel en bij jouw nieuwe perspectief? Bijvoorbeeld met de strategie "contrasten": wat gebeurt er als je vertelt hoe belangrijk zorg voor het milieu is in een smerig lokaal? Of door een strategie te volgen waarin je bewust met leerlingen

de verbinding tussen het geloof en dat wat geleerd wordt, opzoekt. En de laatste denkstap uit het framework is *Reshaping practice*, pas je les aan: wat kun je als leraar veranderen in je les? Dit zijn de strategieën die over het daadwerkelijk ontwerp van je les gaan. Verander bijvoorbeeld een illustratie of casus in je les, zodat die past bij je nieuwe *framework*. Of wijzig de opstelling waarin leerlingen zitten.

Creativiteit

Hoewel het materiaal Engelstalig is, is het toegankelijk omdat het zo is ontworpen dat je er als leraar direct mee aan de slag kunt. 'Een van de uitdagingen is dat opnieuw naar je les kijken ook een vorm van creativiteit vraagt', vindt Markus. 'De een heeft dat meer in zich dan de ander. Daarom kan het helpen om dit samen te doen, elkaar te inspireren en elkaars materiaal te gebruiken. De website van I&K [het netwerk Identiteit & Kwaliteit dat bezinning biedt op identiteit in de vakken van het voortgezet onderwijs, CV] is een mooi Nederlandstalig platform waarop ook een aantal lessen volgens *What If Learning* zijn ontworpen. Mooi als meer leraren daarop hun materiaal plaatsen.'

Nooit een ideale les

Markus benadrukt dat er naast *What If Learning* ook andere benaderingen zijn die gestalte willen geven aan hoe een christelijke les gevormd kan worden, zoals haar collega Piet Murre in zijn lectoraat Didactiek en schoolvakken inventariseert. 'Natuurlijk is *What If Learning* niet volmaakt, maar ik kan er heel goed mee uit de voeten, omdat het praktisch is, daadwerkelijk nieuwe inzichten geeft en ook veel achtergrondmateriaal biedt. En het levert enthousiaste reacties op als ik erover vertel of een workshop geef. Er worden waardevolle verbindingen gelegd tussen het geloof en de lespraktijk.'

Het mooie aan *What If Learning* vindt ze de realistische insteek. 'We leven in een gebroken werkelijkheid en dat maakt dat we nooit een ideale les zullen geven. De benadering spreekt daarom bewust over hoe je je les méér christelijk kunt maken, en niet over "de christelijke les". En er wordt benadrukt dat je als leraar echt niet alles in een keer hoeft te veranderen, maar dat kleine stapjes al verschil maken. Ik denk dat het daarbij ook om het oefenen van het geloof gaat.'

www.whatiflearning.co.uk
www.ienknetwerk.nl

'Het is goed om in je lessen niet over "onze wereld" te spreken, maar consequent over "Gods wereld"'

Hanna Markus

